

Senzační téma?

Vittorio Messori se ve své monografii zaměřil na téma, jež se může první pohled zdát senzačním. Opus Dei již od svého vzniku v roce 1928 dráždí širokou veřejnost, především tu nezasvěcenou. Čím tento fenomén tak pobuřuje?

05.03.2002

Na sklonku roku 1998 vyšla v brněnské Cestě graficky i edičně upravená kniha Vittoria Messoriho, autora dobře známého i české čtenářské obci. Tentokrát se ve své

monografii zaměřil na téma, jež se může první pohled zdát senzačním. Opus Dei již od svého vzniku v roce 1928 dráždí širokou veřejnost, především tu nezasvěcenou. Čím tento fenomén tak pobuřuje? Proč je jeho existence opředena tolika (především špatnými) pověstmi? A jak je možné, že navzdory tak nepříznivé situaci zůstává Dílo a jeho postavení neotřesenou, dál účinně, pokojně a diskrétně šíří své charisma, svou spiritualitu a v neposlední řadě i členskou základnu? Italský žurnalista, pohybující se již několik desetiletí v úzce katolickém prostředí, byl pověřen svým nakladatelem, aby tento "záhadný" fenomén objasnil, či alespoň prozkoumal. Ve skutečnosti, jak se můžete dozvědět, pokud si výsledek jeho "pátřání" přečtete, není na celé věci "záhadného" (rozuměj utajovaného, sektářského, provokativního, bulvárního) zhola nic. Pokud ovšem za záhadu

nebudeme považovat naprostou věrnost magisteriu, oddanost a lásku k papeži, věrně plnění povinností pracovních, rodinných i křesťanských, pěstování a rozvíjení křesťanských a lidských ctností, touhu po vzdělání, působení v apoštolátu a přitom přísné zachovávání laického charakteru organizace a jejích členů. Inu, to už by se v dnešní době za záhadu považovat dalo.... Pokud ovšem pomineme, že také Boří působení v dějinách, které provází i vznik a činnost Opus Dei, bývá často nevysvětlitelné, tajemné a skryté. Jak je však zřejmé z Messoriho knihy, takovéto "záhady" kritikové Díla na mysli zcela jistě nemají.

Úvodní obecné kapitoly poměrně obšírně seznamují čtenáře se vznikem a šířením "černé legendy" od Díle, citují překvapivé množství zpochybňujících soudů o činnosti Opus Dei, zmiňují pomlouvačnou

kampaň, již bylo (a neustále je) podrobena jeho působení, a to nejen v mimocírkevních kruzích, ale -jak bolestivě zjišťujeme- především uvnitř katolické církve samé.

Ústřední a nejcennější část knihy se týká vlastní spirituality Díla, záležitostí organizačních, praktických, duchovních i těch souvisejících se vznikem a historií prelatury a osobou zakladatele, blahoslaveného Josemarii Escrivy.

Již od počátku četby si lze povšimnout neskrývané obranné dikce autora. Tento tón se táhne jako červená nit celou knihou, leckdy dost únavně. Apologetického charakteru nabývají i závěrečné kapitoly, které shrnují -řečeno v žurnalistickém žargonu- všechny "důkazy o nevině", zprošťují obžaloby, samozřejmě s rizikem opakování již řečeného. Úplný závěr patří členovi Díla, historiku G.Romanovi a jeho krátkému, byť zevrubnému

pojednání o záležitosti, která je pro Dílo třebaš okrajová, ovšem pro jeho odpůrce oblíbený evergreen a jíž je vztah Opus Dei a frankismu.

Následuje stručná chronologie života zakladatele Díla, na konci knihy se můžeme seznámit s bibliografií Escrivových titulů vydaných v češtině.

Messori je nejpůsobivější tam, kde se střetávají fakta a dojmy: tato mozaika má v mnoha ohledech podobu (i cenu) osobního svědectví. Bylo mi tam opravdu hezky. Okusil jsem "styl Opus Dei": to nejlepší, vkusné šaty ("mystikové, ale se správnou kravatou", jak kdosi řekl), žádný klerikalismus, nenucenost, naprostá vzdálenost od oné demagogie, která zaměňuje evangelijní chudobu se zbídačelostí a sešlostí a vnucuje ji i druhým a která si plete křesťanskou radikalitu se zanedbaností a špatným vkusem, což mimo jiné není vždy

"neekonomičtější" (str. 12).

Reportážní charakter pasáží autorovy úvahy a jeho povýtce žurnalistický zvyk vydávat vlastní soudy za hotová fakta, to vše nám připomíná, že Messori je především novinář, zkušený a kvalitní žurnalista; ne teolog nebo sociolog, ne romanopisec nebo básník. A také nejednou upozorňuje: tento "raport" je mým osobním viděním věci, takto jsem události okolo Díla i Dílo samé pochopil já (byť veden snahou o objektivitu) -na vás čtenářích mého pojednání, je utvořit si vlastní názor... Tehdy je nedocenitelná především Messoriho explicitnost (u novinářů mnohdy žádoucí, a přesto leckdy scházející, pomineme-li "strhující upřímnost" bulvárních pisálků), díky ní před nám vyvstává plastický a živý obraz Opus Dei. Autor přesvědčuje, ale nemanipuluje. Z poznání mu vyplývá především to, že vznik Opus Dei představuje pro církevní historii klíčový moment;

nejen v tom, jak Bůh při zrodu Díla ("svého" díla) zasáhl do dějin a vyvolil k jeho založení mladého kněze Josemarii Escrivu, ale i v následném a dosud pokračujícím rozmachu, v "stoupající hvězdě" této organizace. Čísla nejsou důležitá a ani nic nevypovídají o kvalitách, přesto však mohou nasvědčovat cosi o cestě, kterou si v tomto sekularizovaném světě vybralo mnoho tisíců lidí. Rozhodně se tak nedalo a neděje pod vlivem nějaké rafinované teologie, populistické a psychologizující spirituality či líbivých přístupů. Ve skutečnosti je celý program Díla celkem prostý (nikoli nenáročný: už zakladatel říkal, že "svatost je dosažitelnější než vědění, ale je snazší být vědcem než svatým"). Vychází z předpokladu, že každý člověk, každý křesťan, je povolán ke svatosti: nejde o "privilegium" zasvěcených osob a kněží. I každý laik má toto právo a povinnost. K dosažení svatosti není

třeba opouštět své místo ve světě, naopak, právě tam, skrze věrné vykonávání svého povolání, skrze službu svým blízkým (apoštolát důvěrného přátelství) lze dojít tohoto ideálu. Vždyť obyčejný všední život může být pro každého místem pro stavbu šťastné věčnosti, říká zakladatel a zároveň odmítá dělení práce na vnitřní "prestižní" a "skromnou". Práce a služba nabývají hodnoty jedině podle stupně lásky, s níž jsou vykonávány (str.117 a 152). V ideálním případě představuje veškerá tato činnost (obětavá, věrná a plněná do všech důsledků) nepřetržitou kontemplaci, každý okamžik lze trávit v uvědomované Boží přítomnosti: nic se proto neděje na úkor modlitby.

V praktických důsledcích poskytují centra Opus Dei svým členům a zájemcům duchovní a náboženskou formaci, jakýsi trénink v nadpřirozeném životě -nic víc, nic

míň. Ani po formální stránce se nejedná o nic zvláštního, žádné extrémy, jednoduše hlásané a praktikované "katolictví bez přívlastků". Prostředky pro naplnění ideálu svatosti jsou stále stejné od vzniku církve. Miluj, věř a trp! S nadpřirozenou radostí křesťana. Je kladen nesmlouvavý důkaz na detail, na maličkosti -ano, vždyť přece věrnost v malém je zárukou příští věrnosti ve věcech neskonale větších, převyšujících lidské pomyslení. Chceš být opravdu svatým? - Vykonávej malé povinnosti každého okamžiku: dělej to, co máš, a soustřeď se na to , co děláš (Cesta 815).

Messori, veden profesionální počestností a důslednou snahou o objektivitu, rozhodně nemínil poskytnout svou zprávou jakousi reklamu na Opus Dei, neagituje, nikde se otevřeně ani skrytě neříká, že Dílo je tou "nejzaručenější cestou

do nebe". Autor pouze konstatuje, že je jedno povolání (svatost), mnoho způsobu, jak je žít. Dílo představuje jednu z těchto cest, kterou stojí za to lépe a dokonaleji projít -už třeba jen proto, aby bylo spravedlnosti učiněno zadost a v celé věci konečně zavládlo jasno.

Šarka Vorková, časopis Mezi
řádky, Praha, květen-červen
2000

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://opusdei.org/cs-cz/article/
senzacni-tema/](https://opusdei.org/cs-cz/article/senzacni-tema/) (18.03.2026)